

مقدمه

«من عالم نیستم، اما الحمدلله می دانم که امریکایی‌ها کافران متجاوز هستند و جهاد در برابر آنها فرض عین است.» این جمله‌ای است معروف از سیف الرحمن منصور (پسر مرحوم مولوی نصرالله منصور) پیش از جنگی که در دره شاهیکوت میان مهاجمان امریکایی (و دیگر اعضای ناتو) و مدافعان افغان (و همراهان عرب و ازبک و...) در ماه مارس سال ۲۰۰۲ میلادی صورت گرفت. این جنگ اولین جنگ بین طرفین، پس از عملیات‌های بزرگ اشغالگری در سال ۲۰۰۱ بود و حتی عده‌ای از متخصصان در افغانستان آن را نه اولین جنگ در مسیر اخراج اشغالگر بلکه آخرین جنگ مقاومت در برابر اشغال کامل افغانستان می‌دانند. علی‌ایحال این جنگ که طی ۱۶ روز از دوم تا هجدهم ماه مارس سال ۲۰۰۲ در دره شاهیکوت در ولسوالی زرم‌ت (از مراکز قدیمی و مهم جهاد در دوران مبارزه با شوروی و پس از آن) رخ داد سرآغاز فرایندی است که در نهایت ایالات متحده امریکا و دیگر شرکای او در ناتو را در سرزمین افغانستان زمینگیر و مجبور به خروج ساخت. در این نوشتار مروری داریم بر این جنگ سرنوشت‌ساز، جنگی که اصطلاح محلی آن جنگ شاهیکوت و اصطلاح انگلیسی آن عملیات آناکوندا (نامی که امریکایی‌ها روی عملیات خود گذاشته بودند) است. کتابی نیز در مورد این جنگ در امریکا منتشر شده است که در ادامه معرفی خواهد شد.

این جنگ سرآغاز فرایندی است که در نهایت ایالات متحده امریکا و دیگر شرکای او در ناتو را در سرزمین افغانستان زمینگیر و مجبور به خروج ساخت

زمینه جنگ

برای قوای مهاجم ناتو و بخصوص امریکایی‌ها از جهات مختلف نظامی، امنیتی، سیاسی و حتی تبلیغی، ضربه زدن به سازمان القاعده اهمیت خاصی داشت و در هیاهوی پسا ۱۱ سپتامبر نوعی مشروعیت - هرچند سطحی و غیرعادلانه- به تهاجم ایشان می‌داد. امریکایی‌ها که در سال ۲۰۰۱ به همراه متحدان خود توانسته بودند در نقاط مختلف افغانستان پیروزی‌های نظامی کسب کنند و حتی در عملیات منطقه تورا بورا ضربات اساسی به القاعده وارد کنند، اینک مطلع شده بودند که یک تجمع جدی از نیروهای طالبان و القاعده در دره شاهیکوت و کوه‌های آرما در جنوب شرقی ولایت زرم‌ت صورت گرفته است لذا نیروهای نظامی امریکا، افسران سازمان سیا و متحدان ایشان درصدد حمله گسترده به این منطقه برآمدند. در این عملیات تعداد زیادی از نیروهای ایالات متحده برای فعالیت جنگی مستقیم آماده شدند. (بیش از ۱۷۰۰ نیروی امریکایی)

در فوریه ۲۰۰۲، یک تحلیلگر اطلاعاتی نیروهای ویژه شروع به شناسایی الگوهایی کرد که او را به این باور رساند که نیروهای بازمانده القاعده در دره شاهیکوت پابین، حدود ۶۰ مایلی جنوب گردیز، جمع شده بودند. شاهیکوت سفلی با سرزمین‌های قبیله‌ای پاکستان که گمان می‌رود بسیاری از مبارزان القاعده از تورا بورا به آنجا گریخته‌اند، هم مرز بود.

افراد دیگری در ستاد فرماندهی مشترک عملیات ویژه و CIA نیز همین داده‌ها را تأیید کردند.